

2025-06-23

Dnr. KN2025/00748 och KN2025/00567

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remissyttrande över Betänkandet 2025:22 Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet

Sammanfattning

Active Sweden delar utredningens problembild. Gym- och friskvårdsbranschen är en av de branscher som är särskilt drabbad av osund konkurrens. Offentlig säljverksamhet snedvrider och hämmar effektiv konkurrens, särskilt inom tjänstesektorn.

Remissvaret avser den del av utredningen som rör offentlig säljverksamhet.

Active Sweden tillstyrker utredningens förslag. För att främja en effektiv konkurrens kan särskilt följande delar nämnas:

- Reglering bör införas i en särskild lag för en effektivare lagtillämpning och utövande av tillsyn.
- Förbudsregel bör införas för en bättre konflikthantering. Active Sweden anser dock att ingen typ av verksamhet *kategoriskt* bör undantas, osund konkurrens från det offentliga på privata tjänstemarknader behöver bedömas från fall till fall. Exempelvis kan tjänster som omfattar såväl friskvård som sjukvård vara svåra att i praktiken särskilja.
- Regelbunden utvärdering och särskild redovisning skapar kontinuitet i att främja regel efterlevnad och bör inte vara särskilt betungande för offentlig aktör som har etablerade organisationer för administrativt stöd m.m.
- Marknadsstörningsavgift bör ge preventiv effekt och borge för proaktivt arbete för att motverka osund offentlig säljverksamhet. I jämförelse med området för offentlig upphandling så får sanktionsavgifter anses beprövat för att det offentliga ska förfara rätt på ett effektivt sätt. Föreslagna taket för sanktionsavgift bör dock höjas till minst 100 mkr för att vara tillräckligt avskräckande och kunna stå i proportion till den skada som faktiskt kan orsakas av de privata företagen och marknadsstöringen.
- Sekretess för uppgiftslämnare tillstyrkes och ses som välkommet för att aktörer ska våga lämna uppgifter, vilket det idag finns en försiktighet kring.
- Active Sweden förordar att Konkurrensverket får en mer tydlig rådgivande roll för att kunna stödja och vägleda företag som drabbats av osund offentlig säljverksamhet.

Inledning

Gym- och friskvårdsbranschen är en av de mest utsatta branscherna när det gäller osund konkurrens från offentliga aktörer. Våra medlemmar vittnar återkommande om hur kommunalt finansierad verksamhet – med lägre kostnadstryck och andra förutsättningar – slår undan benen för privat drivna gym. Därför är det av yttersta vikt att denna lagändring genomförs med kraft och tydlighet.

Gym- och friskvårdsbranschen består av en mångfald av aktörer. Det är allt ifrån stora kedjor till små enskilda aktörer. Inriktningen kan vara på träning och hälsoinsatser för utsatta grupper eller avancerade anläggningar där toppidrottare har sin bas. Verksamheten kan bedrivas på helt eller delvis ideell grund eller på kommersiell grund. Kort sagt ser den väldigt olika ut.

Träning och hälsofrämjande aktiviteter har stora positiva effekter för allmänheten. Det gör att kommuner också ser ett värde i att invånarna tränar. Problemet är att om kommunen tar steget till att öppna eller stödja ett gym så blir effekten att konkurrenssituationen påverkas. Andra aktörer får inte möjlighet att bedriva sin verksamhet på lika villkor. Trots att syftet är gott blir effekten negativ.

En ytterligare aspekt på problematiken är att våra medlemmar inte vågar påtala detta för den aktuella kommunen. Kommunerna är inte bara hyresvärdar eller upplåter mark – de också är tillsynsmyndighet, potentiell upphandlare av träningstjänster och ibland en direkt konkurrent.

En gymägare som vill delta i kommunens upphandling av gymkort eller kursverksamhet vågar därför sällan kritisera kommunen för osund konkurrens – risken att förlora andra samarbeten är för stor.

Det gör att trots att agerandet kan vara i uppenbar strid mot Konkurrenslagen så kan det ändå fortgå.

Att stärka rättssäkerheten och anonymiteten i rapporteringsprocesser blir därför avgörande för att den nya lagstiftningen ska få effekt.

Förslagen

Ett bredare verktyg för Konkurrensverket

Active Sweden tillstyrker förslaget. Det finns ett värde i att de myndigheter som ska upprätthålla konkurrensen på marknaderna har verktyg som är anpassade till dagens situation.

Ny lag om offentlig säljverksamhet – från KOS till LOS

Detta är den del i förslaget som främst berör Active Sweden. Utredningen beskriver på ett förtjänstfullt sätt hur kommunalt driven verksamhet på olika sätt har fördelar gentemot en privat aktör.

Dessa direkta och indirekta fördelar gör att det inte går att ha en kommunalt driven verksamheten vid sidan om privata, även om villkoren på pappret kan synas likvärdiga. Det blir ändå fördelar för den

kommunala verksamheten, vilket slår undan benen för den privata. Att utredningen ser denna problematik är mycket välkommet.

Ett exempel från branschen illustrerar detta tydligt. I ett pressmeddelande från oktober 2024 säger Active Swedens ordförande Katarina Andersson:

“Många gym kämpar i uppförsbacke mot oschysst konkurrens från kommuner (...) De har kanske planerat för en etablering och investerat en hel del pengar, men plötsligt kommer ett beslut om att det ska öppna ett kommunalt gym i närheten. Det blir totalt ohållbart.”

Det visar på de mycket konkreta effekter som dagens regelverk medför. Privata företag tvingas lägga ner investeringsplaner eller minska sin verksamhet som en direkt följd av att offentligt finansierad konkurrens uppstår. Det är ett strukturellt problem som slår särskilt hårt mot små och medelstora aktörer i vår bransch.

Utredningen föreslår därför att utgångspunkten ska vara att det inte är tillåtet att bedriva offentlig sälverksamhet som konkurrerar med privata aktörer. Active Sweden välkomnar detta och kan intyga att utredningens beskrivning stämmer väl med hur våra medlemmar upplever detta.

Utredningens förslag innebär då också att perspektivet vänds när det gäller ingripanden för att upprätthålla en rättvis konkurrens på marknaden. Utgångspunkten enligt utredningen bör vara det enskilda företagets situation och hur det påverkas av kommunens verksamhet. Konkurrensverket föreslås kunna agera direkt utan att först behöva göra en analys av marknaden. Det innebär ett tydligare regelverk som blir mer förutsägbart för den enskilde näringsidkaren. Active Sweden tillstyrker denna förändring.

Att även statliga verksamheter inkluderas i regelverket är fullt rimligt.

Den föreslagna överföringen av processen till allmänna förvaltningsdomstolar i stället för Patent och Marknadsdomstolen synes välgrundad med tanke på att fokus mer blir på den offentlige aktörens verksamhet.

Sanktionsavgiften på 20 miljoner är emellertid alldeles för låg. En högsta avgift på 100 miljoner är mer rimlig givet de stora värden som enskilda företag risker förlora. Avgiften måste vara tillräckligt hög för att fungera förebyggande.

Övriga synpunkter

Proaktiv tillsynsmodell

Konkurrensverket bör inte bara agera på anmälningar, utan även genomföra omvärldsbevakning och stickprovskontroller. En sådan proaktiv hållning skulle också öka trovärdigheten för det nya regelverket och förebygga överträdelser innan de slår ut mindre aktörer.

Stödlinje

Gym- och träningsbranschen består till stor del av småföretag med begränsade resurser. De har ofta inte möjlighet att driva processer mot kommunala aktörer, även om de utsätts för osund konkurrens.

Vi skulle därför vilja se en särskild stödlinje eller att en ombudsroll införs för att ge vägledning och stöd åt drabbade företagare.

Stärkta sanktionsavgifter

Den föreslagna maxavgiften om 20 miljoner kronor är för låg i relation till de faktiska skador som kan uppstå. Många kommunala anläggningar omsätter tiotals miljoner kronor – vilket gör att avgiften måste upp på en nivå som har avskräckande effekt. Vi föreslår därför ett tak på 100 miljoner kronor.

Uppföljningskrav och transparens

Vi stödjer utredningens förslag om årlig redovisning av kommunal säljverksamhet. Det är viktigt att dessa redovisningar blir offentliga och att berörda branscher får möjlighet att yttra sig över innehållet. Det skulle öka transparensen och bidra till en rättssäker konkurrensbedömning över tid.

Avslutande kommentarer

När det gäller gym- och träningsverksamheter finns, förutom det allmänna näringspolitiska intresset att företag kan bedriva sin verksamhet på schyssta villkor, även ett hälsopolitiskt intresse. En väl fungerande gym- och träningsmarknad bidrar till att befolkningen håller sig friskare och det minskar kostnaderna för både sjukvård och sjukskrivningar.

När offentliga aktörer driver bort privata gym från marknaden riskerar det att försämra tillgången till professionell träning och hälsofrämjande tjänster.

Detta innebär att de argument som offentliga aktörer ofta motiverar sina på vårt område konkurrerande verksamheter, att det främjar hälsan, inte får de effekter de föreställer sig. Det blir ingen hälsomässig vinst att pensionärer får träna gratis hos kommunen. När de slår undan benen för enskilda aktörer försämrar det allmänhetens tillgång till träning. Resultatet blir då negativt för människors hälsa.

Därför är det ytterst angeläget att de föreslagna förändringarna införs.

Med vänliga hälsningar

Katarina Andersson